

Izhaja vsako sredo
in petek zjutraj.

Stane za celo leto 15 L.
» pol leta 8 »
» četrt leta 4 »

Za inozemstvo celo
leto lir 40.

Na naročila brez do-
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.

Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 29

V Gorici, v sredo 13. aprila 1927.

Leto X.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogo-
voru in se plačajo v
naprej. — List izdaja
konsorcij »Gor. Stra-
že«. — Tisk Katoliške
tiskarne v Gorici. Ri-
va Piazzutta št. 18.

Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5.
(prej Scuole).

Telef. int. št. 308.

Nаша moč.

Izraelsko ljudstvo — izvoljeno ljudstvo božje je zgubilo svojo zlato svobodo in svojo rodno grudo. Prišlo je v babilonsko sužnost. Tam ob rekah babilonskih so sedeli Izraelci in jokali, spominjajoč se Siona. Bivanje na Babilonskem je bilo za nje združeno z mnogimi nevarnostmi. Živeli so sredi med pogani, videli njihove templje, omamljivo malikovanje, nenravno življenje. Njihov duh je otopel za čistost izraelske prave vere, njihova verska organizacija se je zrahljala, v navedeni oziru so nastavljali svoje korake na pot propada, njihova lastna kultura in narodnost se je potapljala. Prišla pa je rešitev in po 70 letih so se vrnili iz Babilona v svojo domovino, po kateri so tako živo hrepeneli.

Po vrnitvi pa je bilo treba zopet vse znova ustvariti in urediti. Treba je bilo pozidati Jeruzalem, treba je bilo misliti na versko prerojenje in na vpostavitve novega, lastnega kulturnega življenja. Zlasti je bilo potrebno, da se zopet seznanijo z verskimi in нравnimi resnicami božje postave, sv. pisma. V ta namen je sklical njihov veliki učitelj Ezdra ljudski zbor v Jeruzalem, da bi jim čital in razlagal besedo božjo. V II. Ezdr 8. 1 čitamo o tem takole: »Toda se je zbralo vse ljudstvo kakor en moč na prostoru, ki je pred vodnimi vrati, in rekli so Ezdra pismo, naj prinese knjigo zakona Mojzovega, ki ga je Gospod zapovedal Izraelu. In Ezdra duhovnik je prinesel postavo pred zbor, pred moč in žene in vse, ki so jo mogli slišati in razumeti. In čital jo je od jutranjega sveta do poldne in vsega ljudstva ušesa so bila obrnjena h knjigi postave...«

Ko pa je prebral Ezdra knjigo postave in so jo tudi leviti ljudstvo razložili, je vse ljudstvo plakalo. Ginjeni so bili od dobrote božje, ki so jo spoznali zopet v sv. pismu, in žalostni so bili, da so se oddaljili s svojim življenjem od postave božje. Ezdra pa jim je rekel: »Ta dan je svet Gospodu našemu; zato se ne žalostite, kajti veselje v Gospodu je naša moč.«

Tudi mi, ki se pripravljamo, da bi dostojno in blagoslovljeno obhajali bližajoče se velikonočne praznike, črpamo iz velikega doživetja izraelskega ljudstva lahko svet, vzvišen nauk: Božja postava mora biti in naj bo granični temelj, na katerem zidamo in ustvarjamo svoj dom, ona naj nam bo životvorni vir vsega našega življenja.

Ko so Izraelci začeli pozabljati na Mojzesov nauk, je začel njihov verski, нравstveni in kulturni propad. Enaka usoda bo pisana nam, ko bomo začeli zanemarjati božjo resnico in zapoved.

Sedaj v velikonočnih dneh je čas prekrščenja naše notranjosti, čas poglobitve v lastno osebnost. Premotimo sebe, svoje smotre in svoje delo! Če najdemo, da smo zašli kjerkoli na poti, ki se križajo z zapovedjo, da moramo ljubiti svojega Boga in svoje starše in spoštovati njihov dom, njihovo zemljo in njihov jezik, potem popravimo svojo zmotu. Kot verni sinovi svojih slovenskih staršev praznujmo veliko nočne praznike v prerojenem duhu, da bodo tudi nam veljale besede prerokove:

Ta dan je svet Gospodu našemu; zato se ne žalostite, kajti veselje v Gospodu je naša moč!

Kaj se godi po svetu?

Morda je prav simbolično, da se prav zdaj okoli velikonočnih praznikov, praznikov vstajenja, pogaja v Ženevi o razoroževanju držav.

»Doli z orožjem!«

Že od tistega dne, ko so lakaji zaprli vrata v Versaillesu za zadnjim diplomatom odhajajočim od mirovne konference, se ponavlja klic: Doli z orožjem! Sklicanih je bilo že nešteto konferenc in posvetovanj, kako bi narodi, oziroma bolj natančno povedano države, nehale izdelovati smodnik, pripravljati orožje in vežbati vojaške novice. Toda kljub vsem tem sestankom je ostalo pri starem.

Še slabše je! Države se bolj kot pred vojno hite oboroževati. Pogovori z vojaškimi strokovnjaki kažejo na še večje vojne strahote kot smo jih bili vajeni v pretekli vojni.

Ta strah in grozeči gospodarski polom sili države, da se posvetujejo o razorožitvi. Vsi so zato v srcu, a nad glavami pogajajočih visi ko Damoklejev meč znani izrek latinskih osvajačev: Si vis pacem, para bellum! (Če hočeš mir, oborožuj se!). Sosed se boji sosedu, zato pripravljajo orožje vseh vrst, da bi ob napadu ne bil nepripravljen.

To splošno nezaupanje v medsebojnih odnosih vseh držav se je prav pokazalo v eni izmed zadnjih sej razorožitvene konference v Ženevi. Nemški odposlanec grof

Bernstorff je vložil poseben predlog, naj bi vse države omejile svoje oboroževanje in naj bi se zavezale izdelovati oziroma hraniti le gotovo količino orožja. Ta svoj predlog je pametno utemeljil. Doslej se je skušalo priti neprestanemu oboroževanju v okoliščini na ta način, da se je skušal skriti državni izdelek za vojsko in mornarico. Toda vprašati se je treba, kaj pa spada vse pod postavko »izdatki za vojno in mornarico«? Danes je tehnika že tako napredovala, da se bo prihodnja vojna odločila s stroji in s kemijo. Angleži imajo cele divizije posebnih tankov, ki jih vodi en sam moč; to so nekaki železni vojaki. Da bodo strupeni plini odločilno orožje v prihodnji vojni, ve že vsak otrok na vasi. Zato je najbolj pravičen nemški predlog, naj se sestavi seznam vseh potrebščin, ki pridejo v poštev v vojni in naj se za vsako državo posebej določi, v kolikšni meri jih sme kakor država imeti.

Nemški poslanec je svoj govor zaključil:

»Izjavljam svečano, da bi rešitev razorožitvenega vprašanja, ki bi ne bila mojemu predlogu podobna, vprašanja zadovoljivo ne rešila. Dostikrat smo tu omenjali javno mnenje, ki naše delo zasleduje z napeto skrbjo. To javno mnenje zahteva, da se orožje odloži. To

pričakuje. Noče obotavljanj, hoče jasnih dejstev.«

Za Bernstorffov predlog so bili brž ameriški zastopnik, finski, švedski in holandski. Odločno so pa bili nasprotni Japonci, Belgijci, Romuni in Jugoslovani. Francozi in Italijani se nista izjavila. Pomembno je tudi, da so molčali zastopniki evropskih velesil.

Klic: Doli z orožjem! je še zaenkrat zazvenel brez odmeva.

Po čigavi krivdi?

Se razume, da bo skušal drug na drugega zvaliti krivdo. To je prav tako napačno, kakor dolžiti samo Nemce, da so oni krivi svetovne vojne. Krivda je pri vseh; niti to ne drži, v vsem načinu, v sistemu tiči.

Moderno oboroževanje se je začelo v dobi pruske moči. Takrat se je sprožilo tekmovalstvo. Če je ena država zgradila en podmornik, je sosedu morala dva, taka je bila politika miru. To blazno oboroževanje je nujno privedlo narode v svetovno borbo. Nemčija, ki je Evropo osrečila z militarizmom, je ravno ž njim priključila pogubo nad se. Premagani Nemci so morali odpraviti splošno vojaško dolžnost, zmanjšati armado na 100.000 mož varnostnih čet in skoraj vničiti svojo vojno mornarico. Kljub vsemu je pa še ostalo nekaj, kar Francoze plaši. To je kot Francoz ime, »potentiel de guerre«. Po domače bi se temu lahko reklo: vse sile, ki jih ima nemška država v naravnih zakladih, v plodovitosti zemlje, v ljudstvu in v svoji dovršeni industriji in ki jih lahko v vojnem slučaju mobilizira. Zato se skuša Francija oboroževati. Saj je javna tajnost, da ima Nemec le 100.000 vojakov, a teh 100.000 so po večini izurjeni podčastniki, ki bodo v vojnem času stopili na čelo mnogoštevilnim sportnim in strelskim družinam. Ravno tak strah pred prej omenjenim »potentiel de guerre« imajo pač lahko tudi Nemci. Saj obstoja tudi pri njih sosedih.

Ker je Francija oborožena do zob, si seveda morata tudi Anglija in Italija osigurati svoj mir. In tako gre naprej do logičnega konca: Vse države hočejo miru, zato se vse oborožujejo.

Da so se izmed velikih držav izjavili Američani za razorožitev je razumljivo, ker so onstran velike vode in se kljub nezaupanju do evropskih držav čutijo dovolj varni.

Splošno nezaupanje je torej krivo, da predlogi raznih Bernstorffov ne prodrejo. Vse države bi morale dokazati sebi in sosedom, da ne dajo več na militarizem, na »oboroženi« mir, marveč na mir zgrajen v duhu vesoljnega bratstva, ki vlija zaupanje v vse človeštvo, željno vstajenja iz sovraštva.

Po kateri poti?

In ni poti iz tega vrtinca medsebojnega nezaupanja?

V vseh povojnih sporih med državami smo se naučili, da državni ki več dajo na izjave o nevtralnosti sosedov ko pa na sodelovanje pri stavbi miru. Večina ljudi meni, da je politika, zlasti taka, ki rodi vojno gorje, delo usode. In vendar je delo ljudi, ki bi lahko odvrnili od sebe te grozote; pa jih nečejo, ker se dajo mamiti s slepilnimi gesli o ve-

ličini države, o moči naroda in kar je temu podobno. Zdi se, kakor da bi državne meje tvorile same konice bajonetov. Meje ustvarjajo nasprotstva. Misel o ustanovitvi Pan-evrope, ki smo jo že parkrat razložili bravcem, bi meje, ki ustvarjajo nezaupanje med narodi, odpravila. V zvezni evropski državi bi vsak narod v polnem uživanju vseh svojih pravic tvoril člen v družini evropskih narodov. Vojna nevarnost bi izginila. Pot, ki pelje do ustanove Panevrope, nas privede tudi do cilja, ki ga imajo razorožitvene konference, do resnične razorožitve. Toda, idealisti, ne sanjajte presladko! Pred razorožitvijo armad je treba nekaj več razorožitve duha! Tega manjka vsem, ki sede pri pogajanjih in vpijejo: Doli z orožjem!

Katera je pot, ki vede po miru hrepeneča ljudstva do razorožitve duha?

Okno v svet.

Svetovna gospodarska konferenca.

Za svetovno gospodarsko zborovanje, ki se bo vršilo v kratkem v Ženevi, se je priglasilo 35 držav. Jugoslavija se še ni prijavila.

Ruski dolgovi.

Zgodilo se je nekaj, kar je angleški diplomaciji štrono zmešalo. Rusija in Francija se pogajata za stran visokih milijonov, ki jih dolguje Rusija Franciji. Rusija namreč ni po vojni priznala nikakih dolgov, zdaj pa bo kar naenkrat Franciji vse vrnila. To pomeni, da se bosta obe državi bolj zbližali, kar pa Angležem ne pride prav v politični račun.

Vojna med Rusijo in Kitajsko.

Ker so v Pekingju Tsing-Tso-Li novi vojsčaki udrli v sovjetsko poslaništvo, smrdi po vojni med Rusijo in Kitajsko. Angleški listi tudi trobijo v svet, da so severne čete potisnile Kantonce nazaj čez Rumeno reko.

Romunski kralj ne umira.

Če se piše o Romuniji nisi nikdar gotov, da bo jutri vest še držala. Kralj Ferdinand je skozi par tednov umiral, v deželi je že svetila zarja revolucije, zdaj se je pa zve delo, da je kralj okreval.

Albanske vesti.

Iz Belgrada prihaja uradna vest, da se bodo še tekom tega tedna pričela pogajanja med Jugoslavijo in Albanijo. Med pogajanjmi bo šla na albansko mejo komisija sestojeca iz francoskega in angleškega poslanca ter iz enega Nemca. Ta bo skrbela, da se ne bi dogodili kaki dogodki, ki bi pogajanjem škodili.

Še tam gori.

Listi pišejo, da so v eni zadnjih noči vdrla Belgijci na holandsko ozemlje v pokrajino Limburg. Po zdovih so nalepili plakate, da se bo Limburg priklonil Belgiji. Ta slučaj razburja obe sosedbi.

Obračunava proti Zaniboniju.

Predvčeranjem se je pričela obračunava proti Zaniboniju in soobtožencem, ki so pripravljali napad na prvega ministra. Zaniboni vse priznava, general Capello pa taji.

DNEVNE VESTI.

Domač koncert.

Opozorjamo vse ljubitelje lepega petja, tudi če bi bili še tako oddaljeni ali zadržani — na pevski koncert, ki ga priredijo naši pevci in pevke na prvo povelikonočno ali belo nedeljo. Odločite se že sedaj: ta dan gremo v Dornberg! In zakaj bi ne šli? Pomladni dnevi, mladina in nje navdušena pesem...! Spored bo pravočasno objavljen.

Smrt.

Sinoči ob 6. uri je umrl g. Jakob Bratuž, znani pekovski mojster in sladničar. Pogreb se vrši jutri, v četrtek, ob 4 in pol pop. Iskreno sožalje! Pokoj njegovi duši!

Razstava v Milanu.

Kot smo že objavili se bo vršila v Milanu mednarodna razstava, kjer bi imela stavbna obrt svoj poseben oddelek. Stavbne tvrdke, ki se mislijo razstave vdeležiti, naj se pri glase pri Udruženju stavbarjev (Associazione Italiana Costruttori Edili) v Milanu, ulica F. Cavallotti 5.

Kozaški koncert.

V nedeljo 17. t. m. ob devetih zvečer bo nastopil v goriškem mestnem gledališču zbor kubanskih kozakov, ki je svetovno znan. Vrača se s svojega umetniškega pohoda po Ameriki in Avstraliji. Ruska pesem, ki bo donela iz šestintrideseterih kozaških grl bo gotovo očarala poslušavce. Znani so ruski basi, sentimentalno pobarvani kot ruska daljna stepla. Zato naj se vsak, kdor si hoče privoščiti uro umetniškega vžitka, vdeleži tega koncerta.

Naš rojak v Berlinu.

Znani naš tenorist Marij Šimenc, ki je pel na zagrebški operi, je šel v Berlin. Na zagrebškem gledališču so se pojavile namreč nekatere težkoče.

Proslava slovanskih apostolov.

V »Straži« smo že naglasili, da moramo letošnje leto, ko obhajamo 1100-letnico rojstva sv. Cirila, primerno proslaviti spomin naših svetih blagovestnikov. V ta namen je zelo potrebno, da si omislimo knjigo: »Slovanska apostola sv. Ciril in Metod«, katero je spisal prav z ozirom na to proslavo najznamenitejši slovenski pospeševatelj cirilmetodijske misli dr. Fr. Grivec. O knjigi smo poročali v našem listu že koncem januarja t. l. Izdalo jo je Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Naroča se v Kat. knjigarni v Gorici; stane lir 10.

Konec pravde.

Po našem časopisu se je večkrat razpravljalo o osebnih izkaznicah, ki so imele pri Slovencih v rubriki »nacionaliteta« vpisano: italiana. Dokazovalo se je, da se pojem »nacionaliteta« ne sme zamenjavati s pojmom »cittadinanza« (državljanstvo). Te dni je pa izšla ministrska odredba, ki določuje, da se mora pri vseh drugorođcih (allogeni) vpisati pod »nacionaliteta«: italiana.

Slava jim ne da spati.

Polet italijanskega letalca De Pineda je vzbudil dosti tekmecev. Posebno Francozi so se zavzeli za tak polet. Znani francoski letalec grof Saint Roman se bo dvignil te dni v Marseillu v zrak in bo skušal obkrožiti južni del atlantskega oceana.

Semenj v Sv. Luciji.

Županstvo naznanja, da se bo vršil semenj pri Sv. Luciji ob Soči na velikonočni pondeljek, dne 18. aprila t. l.

Zbor učenjakov.

V jugoslovanski prestolici v Belgradu so se zbrali učenjaki s celega sveta na bizantološki kongres. Učenjaki so razpravljali o vplivih starega Bizanca na kulturo človeštva. Učenjake so prav slovesno sprejeli.

V znanje delodajalcem.

Priobčujemo vest od prefekture: Na podlagi člena 10. kraljevega odloka z dne 13. febr. 1927. št. 124 morajo delodajalci plačati davek na samce na račun svojih delavcev, v dveh obrokih. Prvi obrok davka na samce morajo plačati do 15. aprila in sicer ne več pri zakladnici v Vidmu, marveč pri podružnici »Bance d'Italia« v Gorici, ki izdaja tudi polnomočne pobotnice. Delodajalci naj prinesejo s seboj seznam delavcev.

Študentovski obisk.

Dne 23. in 24. t. m. se bo zbralo v Gorici okoli 20.000 italijanskih univerzitetnih dijakov, ki bodo prisostvovali odkritju spomenika po ročniku Robertu Luhu v Ajbi. Potem bodo imeli svoje zborovanje, kjer bo govoril glavni tajnik fašistovske stranke Turati.

Korajžna deklica.

V Daruvarju v Bosni je prosila neka ciganka 15-letno hčerko nekega bogatega posestnika, ki se je mudil z vsemi ostalimi družinskimi člani na nekem potovanju, za dovoljenje, da sme shraniti težko vrečo čez noč v njihovi kuhinji. Okrog polnoči začuje deklica čuden šum. Tiho vstane in stopi v kuhinjo pogledat. V svojo grozo opazi, da se vreča giblje, toda se ne splaši. Pogumno vzame očetovo puško in od da dva strela na sumljivo vrečo. Orožniki, ki so prihiteli na lice mesta, so našli v vreči 20-letnega cigana s prestreljeno glavo in so izsledili v bližini cigansko tolpo, ki je čakala v zasedi. Očividno so hoteli cigani deklico umoriti in hišo oropati.

Pijančevanje v Rusiji se širi.

Pijančevanje v sovjetski Rusiji se vedno bolj širi. Svet ljudskih komisarjev je zato prepovedal točenje alkoholnih pijač v gledaliških točilnicah, kinematografih, klubih in zavodih, ki naj služijo prosvetnemu delu. Pokrajinska in občinska oblastva so razventega dobila pravico, da prepovejo ali omeje prodajo in točenje alkoholnih pijač ob državnih in drugih praznikih. Tudi so izšli ostri ukrepi proti javni pijanosti in so dobila sodišča nalogo, da postopajo v teh slučajih bolj strogo kot doslej.

Klavir v Ameriki.

V Združenih državah ameriških bo, kakor računajo, okrog 10 milijonov klavirjev. Po mnenju nekega veččaka je pa 8 milijonov teh klavirjev razglašenih; samo 15% ameriških klavirjev je pravilno uglasenih. To pa Amerikancev nič ne moti in njihove hčerke se pridno zabavajo z razglašenimi klavirji. Očividno so Amerikanci najbolj občutljivi za pravilni žvenket dolarjev...

Študentovska.

Rektor neke severnoameriške univerze je študentom prepovedal prihajati k predavanjem v avtomobilih. Neki bogat študent Lambert si je pa zmisлил drugo. Lepega dne je pristal pred univerzo kar z aeroplanom. Rektor ne ve ali se je hudomušni študent pregrešil proti njegovemu predpisu ali se ni.

Italijanska trgovina.

Pred kratkim je bila izdelana statistika o italijanski zunanji trgovini. Največ izvažata Italija v Nemčijo, in sicer je izvoz znašal 2214,9 milijonov lir. Nemci kupujejo od Italije v prvi vrsti svilo in potem avtomobile. Od 1. 1925. do 1926. se je izvoz iz Italije v Nemčijo izdatno zvišal. Drugi največji italijanski odjemalec je Francija, ki je kupila 1. 1926. za 2107,4 milijonov lir blaga. Za Francijo pridejo Združene države in potem sledita Anglija ter Švica. Uvažata pa Italija v prvi vrsti

surovine iz severne Amerike in sicer za 5514,4 milijonov lir ter iz Nemčije premog, stroje in znanstvene instrumente. Od Nemčije kupi za 2278,0 milijonov lir blaga. Potem pridejo za uvoz v Italijo v poštveh še Francija, Anglija in Britska Indija. — Te gospodarske številke so odločilne tudi v politiki.

KAJ DOSEŽEŠ,

ako daš na mizo skledo hrane, ki družini ne diši in ki ostaja. Kupi rajši dobro hrano, ki so jo vsi veselili. Taka hrana so testenine »Pekate«. Zanesljivo prave so le one v zavojih po 1/2 in 1 kg z napisom »Pekate«.

Narodna samoodločba.

Pod tem naslovom je napisal nemški poslanec v Jugoslaviji dr. Jurij Grassl v graški »Tagespost« prav zanimiva izvajanja. Nekateri misli so prav važne za vse narodne manjšine, zato se moramo malce pri njih pomuditi.

Manjšinski kongres v Ženevi je to samoodločbo smatral za odločitev ali se pripadnik narodne manjšine smatra kot tak ali ne. Na zunanaj se to izvrši z vpisom v narodni kataster. Vpis mora biti popolnoma prostovoljen. Tudi izbriše se lahko iz katastra, ne da bi bilo treba navajati vzroke za to. Ta samoodločba posameznika je živila v kulturni zavesti vsega izobraženega sveta že davno prej ko je bila beseda skovana. To se je zlasti kazalo v dejstvu, da so edinole starši odločali o narodni pripadnosti svojih šoloobveznih otrok.

Ta sama po sebi umevna odločitev je danes postavljena v nevarnost vsled razgretga nacionalizma. V vseh državah skoraj, ki imajo narodne manjšine, se narod-

na pripadnost šoloobveznih otrok kar od oblastev narekuje. Ta način spominja še na tiste srednjeveške čase, ko je veljal izrek: cuius regio, eius religio (kakršne vere je vladar, takšne morajo biti tudi podložniki). Danes pa velja: cuius regio, eius natio (v državi se pozna le ena narodnost!). To zanikanje najbolj preproste človekove svoboščine je najžalostnejše spričevalo za kulturno dobo »samoodločbe narodov«. Pa tudi politično ni to modro. Ali ni najboljši sredstvo za vzgojo državljanke zavesti v manjšinskem narodu, če zadovolji država njegove potrebe? Najbolj abotno je, če se to bridko duševno nasilstvo še smatra za domoljuben čin.

Narodi se bodo šele takrat našli, ko se bodo zavedli globoke resnice, da je vsakomur treba pustiti svobodo narodnega prepričanja.

Te misli nemškega manjšinskega politika v Jugoslaviji smo tudi mi že parkrat razpredli. Vidi se, da to vprašanje vedno krepkeje trka na vest večinskih narodov in da je bodo morali rešiti kot narekuje pravičnost. Ugovarja se, da pač Nemci najbolj razvijajo ta vprašanja, ker imajo oni sami največ svojih ljudi pod drugimi državami kot narodne manjšine. To je res, a zato ostane resnica ravnotako živa. Če n. pr. v Jugoslaviji kratijo nemški manjšini kulturne pravice in izvajajo nad njo načelo: cuius regio, eius natio, potem moramo mi prav posebej kot manjšina tudi to obsojati. Le ko bo vse človeštvo ne glede na trenutni politični zahtevek (največkrat je to le zahtevek razgretga nacionalizma) prežeto najbolj priproste človekove pravice, da odločaja vsak sam in prostovoljno o svoji narodni pripadnosti, le tedaj bo beseda o narodni samoodločbi meso postala.

GOSPODARSTVO.

Kozjerejcem.

(Piše poslanec Besednjak.)

Po nalogu Kmetško-delavske zveze sem se začel baviti z davkom na koze, ki je tako močno razburil naše gore.

Prva misel je bila ta, ali bi se ne dal zakon preprečiti ali vsaj spremeniti. Saj je bil načrt v preteklem mesecu pred zbornico in so morali poslanci o njem odločati.

Tako misel je bilo treba kar spočetka zavreči, ker je bila neizvedljiva. Zakonski načrt ni nastal namreč radi naših krajev, ampak predvsem ali bolje izključeno radi razmer v srednji in južni Italiji. Italija je dežela, ki ima toliko koz, kolikor nobena država v Evropi. Računajo, da jih je v državi nad 2 milijona 500 tisoč in od teh okoli 2 milijona samo v južni Italiji. Za Italijo pride Španija, a ta jih ima samo polovico. To prvenstvo Italije pravijo v Rimu da ni prav nič razveseljivo, ker so koze vničile baje vse gozdno bogastvo države, tako da je morala Italija uvoziti samo v letu 1926. lesa in drugih gozdnih pridelkov iz tujine za nič manj ko 1250 milijonov L.

Vodilni krogi so mnenja, da je treba omejiti za vsako ceno kozjerejo, ker se sicer gozdovi nikdar več ne obnovijo in ostane Italija za vse čase odvisna od inozemstva. Otročje bi bilo torej, ako bi kdo pričakoval, da se da v teh razmerah zakon o davku na koze preprečiti ali spremeniti radi osmero občin v naših gorah.

Našim revnim kozjerejcem je treba iskati pomoči po drugi poti.

Borba kozjerejcev.

Tudi kmetje iz južne Italije so hoteli preprečiti davek, pa ni šlo. Videl sem dolge spomenice iz otoke Sardinije, kjer so kmetje tožili, da jih bo davek vničil, a jim ni pomagalo. Na Sardiniji je več ko

700.000 koz, velikansko število ljudi živi samo od kozjereje in vendar so se morali vdati. V Rimu pravijo, da je samo današnja vlada sposobna izvesti tak zakon, ker je močna in je navadila ljudi, da se pokorijo. Ko ni bilo mogoče preprečiti zakona, so šli napori kozjerejcev na to, da bi omilili njegovo vsebino. Nekateri vodilni močje so zahtevali proti kozam zelo radikalne mere. Zahtevali so najmanjši davek 20 lir na glavo. Kdor ima 3 do 10 koz, bi bil moral plačati 30 lir, kdor več, 40 lir na gavo. Po dogih razpravah se je znižal davek na polovico in gre danes od 10 do 20 lir za kozo.

Druga zahteva skrajnejšev je šla za tem, da se podvržejo davku vse koze brez razlike, torej tudi koze, ki se rede v hlevu, koze, ki se pasejo na travnikih in pašnikih, koze, ki se pasejo visoko v gorovju, v krajih, kjer ne raste več drevje.

Tudi v tej stvari je bilo zelo dolgih in hudih razprav, preden se je spravi davek v današnje meje.

Kaj narediti?

Po zakonu, kakor bo stopil v veljavo, so podvržene davku samo koze, ki se pasejo 1. v gozdovih in 2. v grmičevju, o katerem sodi državno oblastvo, da se mora radi javne koristi ohraniti. V javno korist je pa le tako grmičevje, ki je neobhodno potrebno, da se zemlja ne ruši in podira in da se tok in stanje vodá ne spremeni.

Bil sem radi naših kozjerejcev toliko v finančnem ministrstvu kolikor v ministrstvu za narodno gospodarstvo. Bolj odločilno je ono za narodno gospodarstvo in tu sem povedal, da imamo v naši pokrajini gozdove, ki leže tako strmo in ki so povrhu tako slabo zvezani s prometnimi središči, da jih ni mogoče izkoriščati, ker bi delo stalo več ko les. Takih gozdov koza ne more vničiti. Ako se dovoli kozam paša, se prav nič ne ruši duh zakona, ki

Po trpljenju Gospodovem je prišlo vstajenje...

Aleluja!

Za to sveto Velikonoč pošilja »Gor. Straža« vsem svojim prijateljem širom slovenske dežele voščila.

Voščila vsem, da bi občutili na velikonočno nedeljo zmago duha nad trohno telesa in sile človeka.

Voščila naši zemlji in domovom o pravi sreči v Gospodu in v vstajenju...

Voščila možem in fantom, da bi njih dlani pokrili žulji iz ljubezni do doma in svojih.

Voščila materam in slovenskim deklicam, da bi iz njih src vzklikla prežlahtna rožica ljubezni v trpljenju in vdanosti v veselju.

Prihajajočemu rodu pa voščimo mi, ki odmiramo, svitlo zavest, da bodo last božja, doma in rodal

Golgota.

Jezusa peljejo na kraj, ki se imenuje Kalvarija, hebrejski pa Golgota. To ime pomenja lobanja, črepinja ali črepinjak — kraj, kjer so črepinje. Po hebrejsko se pravi črepinja Gulgolet. po aramejsko, ki se je govorilo ob Jezusovem času, pa gulgalt. Drugi se je v navadni jeruzalemski govorici izpuščal; zato se je pa tudi a izpremenil v o. Judje so brez dvojbe izgovarjali to ime Gulgota. Rimci so to prestavili na latinsko z besedo Kalvaria; kalva ali kalvaria se imenuje črepinja. Prvi pomen obeh besed je lobanja, črepinja, mrtvaška glava; šele v prenešenem pomenu pomenja tudi kraj, kjer so take glave. Če bi hoteli pravilno predstaviti evangelistove besede, bi morali reči v slovenščini: Jezusa so peljali na kraj, ki se imenuje Mrtvaška glava (lobanja, črepinje).

Odkod to ime? Zelo splošna je razlaga, da je bilo temu kraju zato tako ime, ker so na njem splošno

morili hudodelce, in so tam sempatja ležale človeške mrtvaške glave. O tem od starejših cerkv. pisateljev nihče nič ne ve. Misel je brez zgodovinske podlage. Judje so za kopavali svoje hudodelce v Hino-movi dolini; rimski cesar je razmer-no še premalo časa imel pred Jezusovo smrtjo oblast nad Jeruzale-mom, da bi se že med tem časom, ko bi tudi na Golgoti splošno morili zločince, kazale lobanje na nji. Iskati moramo torej drugega razloga. Nekateri pravijo, da je bila Golgota nizek griček, tako zaokrožen, da je bil podoben temenu mrtvaške glave. Tudi ta razlaga ni resnična. V evangeliju in v najstarejših poročilih nimamo prav nobene sledi o tem, da bi bila Golgota kak vzvišen kraj; bila je ravna.

Edino prava se nam zdi ta-le misel: Sv. Epifanij, ki je jako natančno poznal Jeruzalem in njegovo okolico, nam pripoveduje, da Golgota proti gornjemu mestu ni stala višje in da je bila na tem mestu pokopana lobanja prvega človeka, Adama. Iz začetka tretjega veka imamo spis, ki nam ravno to pripoveduje. Tudi Origen nam začetkom tretjega stoletja piše o starem izročilu, da je bilo truplo Adama, prvega človeka tam pokopano, kjer je bil Kristus križan. Sv. Atanazij nam pa naravnost pravi, da je bilo to poročilo judovsko. Judje prav gotovo niso pričeli tega trditi po Kristovi smrti. O tem seveda ne moremo razpravljati, ali je bil res Adam pokopan na Golgoti, ali ne. To pa smemo po navedenih poročilih trditi, da so Judje že pred Kristom to verjeli, in da so vsled tega Golgota po Adamovi lobanji imenovali Lobanjo ali Mrtvaško glavo.

Misel je silno lepa. Na tistem kraju, kjer so počivali telesni ostanki prvega človeka, ki je s svojo nepokorščino izzval nad vesoljni svet toliko gorja, je umrl za vse človeštvo, za vse Adamove otroke drugi Adam, Jezus Kristus.

Kje je stala Golgota? Dandanes je Golgota zazidana; nad njo in nad Zveličarjevim grobom se dviguje cerkev božjega groba. Ob Jezusovem času je bila zunaj mesta in sicer na njegovi severni strani. Že po tem, kar nam pripoveduje evangelij, je ne moremo drugod iskati, nego proti severu starega Jeruzalema. Moral je biti namreč obširen pro-

stor, kjer se je mogla gibati mnogo-brojna množica. Jeruzalem je bil pa od treh strani obdan z dolinami, oziroma ozkimi zajedami; samo proti severu se je šlo po ravnem iz mesta in samo tam se je torej do-bil kraj, kakor ga nam opisujejo evangelisti. Iz dolin se je seveda videla Golgota vzvišen kraj; iz Siona se je pa prišlo po ravnem do njega. Bil je prav blizu mesta. Pod rimskim cesarjem Klavdijem, deset let po Jezusovi smrti, se je namreč

On živi!

Zagorele so gore
s soncem jutranjim oblite,
h grobu stopajo žene
v halje žalostne zavite.

Žalostne so njih oči,
lice od joku upalo,
tiho stopajo žene
h grobu vsekanemu v skalo.

»Ni ga v grobu — On živi!«
Sprava z nebom je končana,
zemlja bedna in nebo,
glasno kličeta: »Hosana!«

Jeruzalem tako povzdignil in razširil, da je bilo treba novega, tretjega obzidja. To obzidje se je pričelo pri stolpu Hipiku, šlo je severozapadno do stolpa Psefina, od tam proti severovzhodu do sedanjega groba sv. Helene, in se je od tam proti jugu združilo z drugim obzidjem. S tem je bilo predmestje Bezeta in Golgota priključeno mestu. Na severni strani, kjer je bil Jeruzalem najbolj izpostavljen, je stalo devetdeset stolpov za obrambo. Vse obzidje jeruzalemskega mesta je merilo rimskih 33 stadijev, ali po naše poldrugo uro hoda. Poleg Golgot in Kristovega groba je bilo še več drugih grobov in vrtov za obzidjem. Dandanes so vsi ti kraji zazidani; zato si je po današnji legi težko predstavljati, kakšni so bili

ob Jezusovem času. Zunanje lice sedanjega Jeruzalema je popolnoma izpremenjeno.

Popolnoma gotovo je pa, da je kraj, kjer danes v cerkvi božjega groba kažejo mesto Jezusovega križanja, res pravi. Izročilo o njem sega do Krista. Prvi kristjani so brez dvojbe ta kraj ne samo poznali, marveč spoštovali in častili. Pred razdejanjem Jeruzalema so pač ubežali v Pelo, toda po nesrečnem padcu so se mnogi izmed njih vrnili. Rimljani so dali Golgota zazidati; zato pa spomin na kraj Jezusovega križanja ni izginil iz src vernih kristjanov. Cesar Konstantin je velel l. 325 očistiti svete kraje. Podrli so poslopja na Golgoti in nad božjim grobom, odstranili sip in postavili veličastni božji hram, ki je oboje obsegal. Konstantinova mati je osebno vodila ta dela; ona je tudi našla Jezusov križ, zakaj Rimci so navadno križ zakopali poleg trupla mrtvega obsojenca. Konstantinova stavba je bila dokončana l. 336. Po duhovitem načrtu so hoteli kraj križanja in grob spraviti v eno stavbo, takorekoč pod eno streho, vendar pa tako, da bi bila oba kraja vsak za se svoj spomenik. V ta namen so odstranili skale krog Jezusovega groba in napravili daljši raven prostor; skala Jezusovega križanja je pa ostala in je bila potem takem nekoliko vzvišena nad grobom, tako da so morali napraviti iz spodnjega dela stopnice na pravo Golgoto, in se je vsled tega lahko rodila misel, da je bila Golgota griček. Izvedeni romar se še dandanes lahko prepriča, da je ta griček umetno narejen, in da se je potem takem ob Jezusovem času prišlo nanj po ravnem.

Še nekaj moramo omeniti. Da se je izbrala ravno Golgota za kraj križanja, je gotovo vplival tudi judovski praznik. Ob sobotah in velikih praznikih namreč Judje niso smeli niti dalje od mesta, nego k večjem šest stadijev, naše četrt ure. Da so torej mogli Judje iz mesta videti križanje, se je izbral prav blizu mesta pripraven prostor, kakršen je bil ravno na Golgoti.

**»Goriška Straža«
v vsako hišo!**

Adolf Körner:

Resurrectio.

Po zapiskih Lucija Tita Sempronija.

To se je godilo takrat, ko je rimski cesar Dioklecian stoloval v Nizkomediji, bajnolepem obmorskem mestu Male Azije.

V tistem mestu je živela mladenka Miriam, ki je l. 300. po rojstvu Jezusa Kristusa izpolnila petnajsto leto. Miriam je bila lepa. Najlepše pa so bile njene oči. Temne in globoke kot Črno morje v brezveznem mraku tik po solnčnem zahodu. Marsikateri mladeček je v njih pustil svobodo svojega srca in marsikdo bi bil dal kapljo srčne krvi za vsak pogled teh oči.

In so te oči zrle v svet razposajeno in nagajivo in kratile spanec tistim, ki so pregloboko pogledali vanje. Čudno nasprotje pa je bilo med njimi in med mirnim izrazom v obrazu in še mirnejšim življe-

njem mlade punčke, ki je prebivala s svojo materjo v udobni hiši sredi jutrovske razkošnega vrta blizu morja.

Zgodilo pa se je, da je iz tistih oči nekega dne nenadoma izginila nagajivost in so se prilagodile ostalemu zunanjemu izrazu deklina-mu. Vzroka ni vedel nihče, razen Miriam, ki pa se zunanje spremembe ni zavedala. Pač pa je čutila, da se je tisti dan, ko je videla korakati po cesti ilirsko legijo cesarske straže in poveljnika druge kohorte, v njeni notranjosti nekaj zganilo. A temu pojavu ni vedela ne imena ne razlage. Vesela je bila in trpela je.

Tisti trenutek je bil usoden za dva človeka. Tudi junaški stotnik v drugi kohorti ilirske legije je začutil dotedaj neznano veselje in bol. Na misel mu je hodila podoba lepe deklice iz vrta ob morju. Povračal pa se mu je tudi trenutek, ko je nagajivi blesk iz oči izginil.

* * *

Stotnik Oktavij se je zvečer vrnil k morju iskat vrt, kjer je videl lepo prikazen. Našel je vrt in deklico. In junaški bojevnik je spričo lepega dekleta pozabil vse besede, ki jih je bil pripravil. Govorila sta o vsakdanjih stvareh.

Stotnik je šel in se v naslednjih tednih večkrat vrnil na vrt. Miriam je prijazno govorila z njim. Odločilna beseda pa ni bila izgovorjena.

* * *

Nekega dne je Oktavij prejel ukaz, naj odide na perzijsko mejo, da ukroti nekatere predrzneže in naredi red. Prva njegova misel je bila Miriam. Zvečer je šel k njej s trdnim sklepom, da ji razodene, kar mu teži srce. Stal je pred njo in govoril: »Lepa si kot jutranja zarja pomladanskega dne. Tvoje oči sta dragulja, da jih krona perzijskega kralja nima takih, in tvoje ustnice so kot cvetje z Olimpa. Miriam! Očarala si me in zdaj, ko odhajam v neznano bodočnost, te vprašam:

Ali me hočeš spremljati na poti življenja?«

Miriam se je nalahno tresla v prijetnem razburjenju. Spomnila pa se je na prepad, ki jo je ločil od njega. Bila je kristjana, stotnik pa je bil vdan starim bogovom. Rekla mu je: »Dobri stotnik! Tvoji želji ne morem ustreči. Naj te spremlja sreča, koder boš hodil in vojna slava naj ti krajša čas.« Glas se ji je tresel.

Oktavij je obledel in rekel: »Tisti hip, ko sva se prvič videla, sem vedel, da me ljubiš. Kaj je stopilo med naju in nama razdrlo srečo?«

Miriam ni odgovorila.

Stotnik je bil ponosen človek. Za nobeno stvar ni dvakrat prosil. Šel je brez slovesa. Miriam pa se je opotekla in se zgrudila nezavestna.

* * *

Oktavij je korakal po obrežju. Bila je bajna jasna noč, kakršne poznajo samo jutrove dežele, in je čudno nasprotovala njegovemu za-

Judeževo drevo.

Ko je skušal kljubujoč seči z glavo do zvezd, se je nebo stemnilo in besno je zarjul vihar preko vrta; tedaj so se oglasili glasovi:

»Gorje ti, Juda Iškariot, gorje, da te je mati rodila! Gorje tvojemu revnemu srcu, da je za zvonec denar izdalo Njega, popolnoma sve tega...!«

In Juda je zakril svoj obraz. Brušene ostrine vesti so se vjedle v njegovo srce. Požrešno se je vsesal obup v razburjeno srce: »Kaj si storil, sebičnež?« — Njegove roke so grabile v obupu po laseh, desnica je nemirno mečkala plaščen rob.

Davilo ga je v grlu. Ni li žgala zelena zemlja pod njegovo nogo?

Mili in vendar tako strogi obraz njegovega mojstra se zariše pred njegovimi očmi. Znova zasliši sveti glas:

»Kdor roko z menoj v skledo posmaka, ta me bo izdal...«

O, prokleta roka! — Strašna roka! — In ta roka drgne zdaj vrat z zanjko.

Nizko drevo je blizu. In Juda se obesi!

»Gorje tvoji revni duši, Juda Iškariot — gorje!«

Ko mesec vzide, se strese drevo v vseh svojih sokovih in ječi v sramu, da morajo njegove veje nositi tako breme, in v grozni sramoti je oblije rdečica. —

Od te ure ima to edino drevo rdeče cvetove, Judeževo drevo!

Judeževo drevo (*Cerus siliquastrum*) raste ob Sredozemskem morju. Ima rdeče cvetove, ki vise kot grozdi z vej brez listja.

Iz „Rožic sv. Frančiška“.

Z dovoljenjem Naše založbe podajemo našim bralcem prvenec iz klasičnega dela srednjeveške mistike »Fioretti di S. Francesco«, ki ga je po kritični izdaji florentinskega rokopisa iz XIV. stoletja prevedel dr. Alojzij Res in okrasil s prelepimi bakrorezi Tone Kralj. Knjigo je tiskala Katoliška tiskarna v Gorici v sijajni opremi, ki bi bila v čast tudi drugim narodom. Delo bo te dni izšlo iz knjigovarnice in želimo le, da bi se kar moč razširilo med našim narodom, ki bo našel v njem neizčrpljiv vir duhovne tolažbe, čiste radosti in neoskrunjene lepote.

Uredništvo.

Kako je sveti Frančišek na potovanju z bratom Leonom temu pojasnil, kaj je popolno veselje.

Nekoč je šel sveti Frančišek z bratom Leonom v zimskem času iz Perugie proti Sv. Mariji Angelski in mraz ga je hudo mučil. Tedaj pokliče brata Leona, ki je pred njim hodil in mu takole pravi: »Brat Leon, čeprav dajejo manjši bratje našega redu po vsem svetu velik zgled svetosti in dobre izpodbude, vendar si

zapiši in dobro zapomni, da v tem še ni popolno veselje.«

In ko je sveti Frančišek še kos potil premeril, mu zopet zakliče: »Brat Leon, četudi manjši brat slepe ozdravlja, da vidi; kruljave, da se zdravijo in hrome, da hodijo; če hudiče izganja, če gluhih sluh, nemim besedo vrača, in kar je še več, če mrtve po štirih dneh oživi: lja: zapiši si, da to še ni popolno veselje.«

In ko je še malo hodil, močno zakliče: »O brat Leon, če bi manjši brat znal vse jezike in vse znanosti in vsa pisma, tako da bi mogel prekovati in razodevati ne samo prihodnje reči, temuč tudi skrivnost src in vesti: zapiši si, da v tem ni popolno veselje.«

In zopet gre nekoliko dalje in še močneje zakliče: »O brat Leon, ovčica božja, če bi manjši brat govoril tudi angelski jezik in poznal tek zvezd in moč rastlin, in če bi mu bili razodeti vsi zakladi sveta in bi poznal skrivnosti ptic in rib in vseh živali in ljudi in dreves in kamenja in korenin in vod: zapiši si, da to še ni popolno veselje.«

In ko je šel še kos poti, zakliče sveti Frančišek z močnim glasom: »O brat Leon, če bi manjši brat znal tako izvrstno pridigati, da bi vse nejevernike spreobrnil k veri Kristusovi: zapiši si, da v tem še ni popolno veselje.«

Ko je tako dobri dve milj govoril, ga vpraša brat Leon z velikim začudenjem in pravi: »Oče, radi Boga te prosim: povej mi, kje je popolno veselje.«

In sveti Frančišek mu takole odgovori: »Ko bova dospela k Sv. Mariji Angelski, od dežja premočena in od mraza otrpla in od blata zamazana in od lakote mučena in bova potrkala na samostanska vrata, pa bo vratar jezen prišel ter vprašal: — Kdo sta? — in bova odgovorila: — Dva vaših bratov sva — a bo ta rekel: — Ne govorita resnice! Lopova sta, ki se okoli potiskata, svet goljufata in ubogim miloščino kradeta. Poberita se! — In on nama ne bo odprl, pustil naju bo zunaj stati v snegu in dežju, z mrazom in lakoto do trde noči. Če bova nato tako krivico tako neusmiljenost in tako odslovitvev prenesla potrpežljivo, brez grenkobe in brez mrmranja in mislila v ponižnosti in ljubezni, da je naju ta vratar v resnici spoznal in da mu je Bog naročil proti nama govoriti — tedaj, o brat Leon, zapiši si: to je popolno veselje.« In če bova še dalje trkala in bo on jezen prišel ven ter naju ko nadležna pohajača odgnal s psovkami in klofutami rekoč: — Proč od tu, ničvredna tatova, pojdiva v gostišče, ker tu ne bosta ne jedla ne pili — če vse to potrpežljivo in z radostjo ter ljubeznijo preneseva, potem zapiši o brat Leon, da je tu popolno veselje. In če midva, prišiljena od lakote in mraza in noči,

bil s svojo četo napadel, pa je šla tik mimo njega. Zakadil se je bil v velikega Perzijca in ga podrl. Umirajoči nasprotnik pa mu je pogljal meč v prsa. Obležal je na bojišču. Njegovi vojaki so podili perzijske roparje in niso opazili, da je poveljnik padel.

Zavedel se je v neznanem prostoru. Položaj mu je pojasnil star mož, ki je tu prebival kot puščavnik. Poberal ga je bil nezvestnega in ga prenesel v koč, kjer je ležal sedemnajst dni. Edina beseda, ki jo je izgovarjal, je bilo ime: »Miriam!«

Oktavij je pregledal notranjščino koč. Zbodlo ga je veliko razpelo, po njegovem mnenju sramotno znamenje ponižanja. Puščavnik je opazil, da je stotnik hitro odmaknil oko od tistega mesta.

Razpelo pa je čudovito vplivalo na rimskega častnika. Vedno in vedno se je privlačevalo njegovo oko in ga sililo k premišljevanju. Poprosil je puščavnika, naj mu pripoveduje

še ne bova nehala trkati in klicati in močno jokajoč prositi, naj nama radi ljubezni božje vendarle odpre in naju notri pusti in bi ta še z večjo jezo rekel: — To sta mi nadležna capina, jaz jima že plačam! — in bo z grčavim polenom prišel, naju zagrabil za kapuco in vrgel na tla, v sneg zavalil in s polenom bil po vseh udih: je bova vse to potrpežljivo prenesla, v mislih na trpljenje Kristusa blagoslovljenega in iz ljubezni do njega pretrpela te bridkosti, tedaj si zapiši, o brat Leon, da je tu in v tem popolno veselje.

In zato poslušaj sklep, o brat Leon! Mimo vseh milosti in darov sv. Duha, ki jih Kristus podeljuje svojim prijateljem, je treba premagati samega sebe in prenašati radovoljno iz ljubezni do Kristusa vse bridkosti in krivice, vsa sramotjenja in stiske. Zakaj z drugimi božjimi darovi se ne moremo ponašati, ker niso naši, marveč od Boga; zato pravi apostol: — Kaj imaš, česar nisi od Boga prejel? In če si od njega prejel, kaj se hvališ, ko da bi imel od sebe? — V križu trpljenja in bridkosti pa se lahko hvalimo, ker je to naše; in zato pravi apostol: — Jaz se nočem hvaliti razen v križu našega Gospoda Jezusa Kristusa. — Kateremu bodi vedno čast in slava od vekomaj do vekomaj. Amen.

Vrabc in lastavica.

(Ruska legenda.)

Ko je Jezus molil na Oljski gori, so zvezde ugasnile, da bi ga sovražniki ne našli. Sonce je že zdavnaj zatono in svetli mesec je skril svoj prijazen obraz za temen oblak. Vsi so hoteli Odrešenika skriti, da bi ga Judje ne našli in ga ne izročili strašni smrti. Pa tedaj prifrli vrabc in čivka s svojim glušečim glasom: Tukaj je, tukaj je. To slišijo hlapci in veliki duhovni. Prihitijo, zvežejo Odrešenika in ga tirajo na Golgoto. Vsled tega Gospod prekolkne vrabca in prepove vsem pravovernim kristjanom jesti njegovo meso. Ko visi Odrešenik v tisočerihih bolečinah na križ pribit, prhutajo vrabci okrog križa in glušeče čivkajo: »Še živi, še živi.«

Zopet pridejo sovražniki, da bi Odrešenika še in še mučili. Toda lastavice so bile polne usmiljenja in žalosti in so obkrožile Odrešenikovo glavo, ki se je v bolečinah nagnila. Letajo in vpijejo na moč: »Mrtev je, mrtev je!« S tem so hotele Odrešenika odrešiti njegovih mučiteljev. Tudi skušajo z nežnimi kljunčki izruti žeblje iz rok in nog križanega. To bi tudi lastavice storile, če ne bi vrabci s svojimi trdimi, topimi kljuni žeblje nazaj potisnili.

Zato prinaša lastavičje gnezdo hiši, kjer je prilepljeno, srečo in kdor umori lastavico, ga doleti nesreča.

o svoji veri in o križanem Bogu. Puščavnik mu je rad ustregel. Celile so se telesne rane, ozdravljala je duša. In z vsakim dnem se mu je zdelo, da je Miriamina podoba bližja, dostopnejša in toplejša.

Ko se je poslovil od puščavnika, je bil zdrav na duši in na telesu. Vrnil se je v prvo vojaško postojanko in od tam v Nikomedijo.

V Nikomediji je padel v čisto novo dogodke. Cesar Dioklecian je bil razglasil veliko preganjanje kristjanov. Rekel je, da jih je treba zatreti ker so državni nevarni. Padale so glave, ovađstvo je cvetelo.

Prva Oktavijeva pot je bila v hišo pri morju. Našel jo je zapuščen. Vedel je, da je Miriam v ječi in da čaka obsodbe. Dolgo si ni opomogel od tega novega udarca. Blodil je po mestu do solnčnega zahoda. Nato se je vrnil domov in začel moliti. Molitev mu je vlila novega zaupanja v dušo. Naredil je načrt. Na-

Če se pa zaleti vrabc pod streho, prinese nesrečo. Vrabc je tudi edini ptič, ki ne posvečuje praznika, marveč tudi na ta dan gradi svoje gnezdo; vsi drugi ptički pa na Gospodov dan počivajo in ne opravljajo dela.

Za njegovo izdajstvo je Bog kaznoval vrabca z nevidnimi vezmi, ki mu vežejo nožice, da ne more kot drugi ptički hoditi, marveč mora poskakovati.

Velikonočna voščila.

Najlepše pozdrave za velikonočne praznike pošiljajo slovenski fantje, ki služimo pri 90. pešpolku v 4. stotnji težkih strojnih pušk v Bardonechii našim staršem, bratom, sestram, vsem našim prijateljem in dekletom, ki so pa že pozabile na nas; posebno pa še letniku 1907, ki se že pripravlja za vojaški stan. Škarabot Jožef, Šempas; Peršič Ladislav, Trnovo; Baucon Angel, Stara gora; Prekrskij Filip, Senožec; Valenčič Jakob, Nerin; Vončina Alojz, Lokovec; Kokelj Jurij, Laze; Raspet Anton, Št. Viška gora; Grušen Primož, Lom.

Bližajo se velikonočni prazniki in to priliko morava porabiti, da pošljeva v domačijo pozdrave in voščila iz teh karnijskih hribov. Koruz Viktor, Gabrije pri Vipavi, Bajc Karel, Skrilje, (orožnika v Tolmezzu).

Pozdravljamo Te, draga »Straža«, mi finančni stražniki iz visokih hribov ob avstrijski meji pri mestu Brunico na Tirolskem. Pošiljamo veselo voščilo za velikonočne praznike vsem v domačiji, posebej še letniku 1907, ki nas bo kmalu obiskal. — Marušič Franc, Opatjeselo; Košir Andrej, Kanal.

Najsrčnejše pozdrave in vesele velikonočne praznike voščimo staršem, bratom, sestram, prijateljem in znancem, našim fantom, možem v tujini, našim društvom, posebno pa naši ljubi »Goriški Straži«. Šen Leopold, Otlica; Černigoj Maks in Angela, Štomaž; Pertot Jožef in Rozina, Banjšice; Brezavšek Ivan, Franc Baudaž, Kal nad Kanalom; Špič Franc, Cerkno; Murovec Ferdinand, Lom Kanalski; Štrukelj Valentin, Ivanka Zdravica Lom Tolminski.

Slovenski rudarji voščimo vesele velikonočne praznike staršem, bratom, sestram, sorodnikom, prijateljem in posebej pa našim slovenskim deklicam, ki se ne spomnijo več na nas. Fratik Jožef, Fratik Anton, Uršič Franc in Volarič Ivan iz Iderskega pri Kobaridu. Vogrič Anton, Skorče Peter, Vojsko; Rovšek Jožef, Modreje; Ludvik iz Poljubina in družina Bizjak iz Čezsoče pri Bovcu.

slednjo noč ga je s pomočjo zvestih in vdanih vojakov izvršil. Rešil je iz ječe Miriam in njeno mater. Pri bregu je čakal čoln, ki jih je ponesel v bližino Niceje. Tam so zajahali konje in čez ušli roki Dioklecianovi. Oktavij je medpotoma pripovedoval svoje doživljanje na perzijski meji. Povedal je, da ne služi več starim bogovom. Ob tej vesti je Miriam od veselja vzkliknila. V njene oči pa se je zopet naselila nagajivost. Ko jo je Oktavij ponovno prosil za roko, mu ni odrekla.

Dioklecian je dve leti divjal nad kristjani. Uničiti jih ni mogel. Končno se je naveličal vladanja in krvi. Umaknil se je v zasebno življenje v Dalmacijo. Leto njegove smrti pa je bilo tudi leto vstajenja za toliko preganjano Kristusovo Cerkev. Konstantin Veliki jo je osvobodil okovov in ji dal popolno svobodo za vse čase.

lostnemu notranjemu stanju. Na morju so bili ribiči in v stotnikovo žalost je udarila žalostna melodija sanjave orientalske pesmi:

V mlado palmo se je zapičila strelica in palma usiha.

Kje je tisti, ki bo strelco izdrl in rano zavezal?

Moje srce je kot kokosov oreh, ki so mu izpili vsebino.

Prazno je in suho in nikdar več ne sprejme v sebe življenja.

Stotnik je posluhnil. Melodija in vsebina pesmi sta se čudovito strinjali z njegovim razpoloženjem. Umetnost je blažilno vplivala na njegovo razburjeno notranjost; saj je edina uteha človeku, ki ne pozna tolažbe, ki jo nudi globoka vera. Pomirjen je šel domov.

Drugo jutro je odjahal na perzijsko mejo.

Dve leti je iskal smrti. V neki praski na gorskem prehodu, ki ga je

gre pač le za tem, da se gozdovi ohranijo. Poudaril sem, da so ljudje reveži, da se kozjereja vrši že stoletja, da so vse vlade delale s Trentarji in Bovčani izjemo ter zapirale eno oko.

Odvrnili so mi, da ne morejo pod nobenim pogojem delati izjem. Ne-ka občina iz južne Italije (v bližini mesta Catancaro) ima 24.000 koz, prebivalci žive od njih in so prosili, naj se naredi zato ž njimi izjema. Prošnja je bila odbita.

O kaki izjemi v korist naših kozjerejev niso hoteli torej v Rimu ničesar slišati, čeprav so mi odkrito priznali, da zagovarjam dobro stvar. Ne moremo, — so rekli — ker potem se oglase še drugi in vsa stavba se podere.

Kaj nam preostaja?

1. En izhod je določba o grmičevju. Zakon pravi, da se smejo pasti kože brez davka v grmičevju, ako ni grmičevje potrebno za javni blagor. O tem bodo morali sklepati Deželni gozdni odbori. (Comitato forestale provinciale). Naš Deželni gozdni odbor bo pri grmičevju šel lahko našim Kozjerejem prav v vsem na roko ako bo imel pred oč-

mi besede vlade, ki pravi v svojem poročilu k zakonskemu načrtu, da se morajo odbori pri izvrševanju postave ozirati »na nujne gospodarske potrebe hribovskega prebivalstva.«

2. Glede gozdov sem predlagal, naj pošlje ministrstvo na lice mesta moža, ki bo pregledal položaj in dovolil pašo brez davka le tam, kjer je dokazano, da kože ne morejo škodovati ali vsaj znatno škodovati gozdu. Odvrnili so mi, da je nemo-goče. Počakajte, da preide pol leta — so mi rekli — in da vidimo, kako se zakon obnese. Ako se pokažejo slabe in škodljive strani, ga bomo spremenili.

Naša naloga je zato, da se že sedaj pripravimo in dokazujemo ne-prestano vladi, da je izjema v našem slučaju potrebna, ker prav nič ne nasprotuje namenu, radi katerega je bil zakon sklenjen, ampak je le v korist ljudstva.

S potrpežljivim in vztrajnim delom pridemo s časom morda vendarle k cilju.

V Rimu 6. aprila 1927.

Dr. Besednjak.

Kaj je novega na deželi?

Pevma.

V 22. številki »Goriške Straže« je bil priobčen članek iz Pevme o tatvini v naših gozdovih in poljih. Govorica se širi, da je ta članek priobčil odbor društva »Soča« iz Oslavja. Izjavljamo, da tega članka ni pisal ne odbor in nobeden društven član. — (Potrjujemo. Uredništvo.)

Podsabotin.

Dne 1. t. m. smo položili k večnemu počitku go. Katarino Terčič. Bila je najstarejša oseba cele vasi; umrla je v 89. letu svoje starosti. Bila je prava slovenska in krščanska mati, ki je mnogo dobrega storila in bo zato gotovo dobila najlepšo zahvalo tam gori nad zvezdami. K večnemu počitku so jo sprejeli domači pevci s par žalostinkami. Naj ji bo zemljica lahka!

Št. Maver pri Gorici.

Naše prosvetno društvo »Skala« je po dostih krizah zopet okrevalo. Igravci se pridno vadijo. Če Bog da, bomo priredili meseca maja znano Krekovo igro »Tri sestre«. Občinstvo bomo že pravočasno obvestili. — Pa še nekaj važnega. Vadimo se tudi v petju in imamo moški in mešani zbor. Nastopila bosta tudi pri prireditvi.

Vipolže.

Pri nas je dne 11. t. m. preminula obče znana gospa Ana Skolaris v visoki starosti 77 let. Bila je blaga in krščanska žena. Pokoj njeni duši!

Štanjel.

Mladina iz Štanjela in Hruševce združena pod okriljem »Pevskega in bralnega društva« priredi na velikonočni ponedeljek v grajskih prostorih ob treh popoldne javno veselico. — Pridite!

Bilje.

Čitajoč notico v »Edinosti« o temeljitih in skrbnih pripravah Tambaraškega in pevskega društva v Biljah za vprizoritev dramatične igre »Mlinar in njegova hči«, sem si mislil: to bo tudi nekaj zame. Vprašam vas, kdo bi se ne vdeležil prireditve, o kateri ima že v naprej zagotovilo o dovršenem predvajanju? Šel sem torej v nedeljo k naznanjeni društveni prireditvi v Bilje, kjer sem se razočaran prepričal, da izvajanje še oddaleč ni odgovarjalo omenjeni reklamni notici. In tudi napake igralcev renškega prosvetn. društva »Iskra« glede predstavljanja iste igre, grajane v dopisu »Edinosti« so se v Biljah pokazale v neprimerno večji meri. Naj preidem k podrobnostim!

občinstvom. Obleke naj bi bile takšne kakor jih zahteva igra. V to igro se ne podajo lakasti čevljički, tudi naši mlinarji se ne postavljajo z manšetami.

Ta kritika ni pisana v grajo, marveč, da se vidi, da jo včasih tisti, ki drugega graja slabše pogodi kot grajani.

Radovedni opazovalec.

Sedlo.

Prosvetno društvo v Sedlu priredi 18. t. m. na velikonočni ponedeljek ob dveh popoldne gledališko predstavo z bogato in podučljivo vsebino iz kmečkega življenja. Vabimo vse prijatelje prosvetnega dela in posebno vse okoličane, da nas v velikem številu posetijo.

Podbrdo.

Na dan prvega aprila se je raznesla v zgodnjih jutranjih urah vest, da je bilo aretiranih in odpeljanih na orožniško postajo deset fantov domačinov. Kdo bi pa verjel prvega aprila kaj takega, posebno pa pri imenovanju uglednih družinskih imen. Toda žalibog je stvar slonela na resnici. Mladenci so bili odposlani v sodnijske zapore v Gorico. Kaj se je pa zgodilo, se je vse vprek izpraševalo. Bilo je takoj pojasnjeno. Omenjeni fantje in drugi so se šalili z nekim domačinom o privatnih njegovih zadevah. V tej jezi — pri tem naj bo omenjeno, da je bil dotični ravno iste dneve sprejet k milici — se je obrnil na imenovanje tukajšnje poveljstvo, tako da je iz celega dogodka postala politična afera in od dana državnemu pravdniku. Sedaj smo že osmega aprila, a fantov še od nikoder ni. Upamo, da se bo cela stvar kmalu pojasnila in da bodo kmalu doma. Dobro bi bilo, da bi se oblastva o celi zadevi prav natančno informirala, da bi kdo po nedolžnem ne trpel.

Zadlog pri Črnavrhu.

Ker iz naše vasi ne poročamo skoro nič v časopisju, bi kdo mislil, da pri nas ni zanimanja za nikakršen napredek. Kdor pa pobližje pozna razmere v Zadlogu, bo odkril marsikaj, kar je v zvezi z napredkom kljub temu, da je naša vas zelo raztresena. — Letošnjo zimo smo ustanovili mlekarno, za katero vlada veliko zanimanje. Bilo je treba premagati dosti ovir, a dobra volja odbora in članov je znala premostiti vse zapreke in danes že zadovoljni zremo na prve uspehe te prekoristne ustanove. Kmalu po ustanovitvi mlekarne so prejšnji trgovci povzdignili cene mleku in maslu kljub temu, da je bila na trgu cena našemu blagu prej večkrat višja kot je danes. A naš kmet in delavec se dobro zavedata, da le v združništvu najdeti opore za izboljšanje gospodarskega položaja; zavedata se, da čim trdneje bomo vezani v združništvu, tem večje koristi bomo imeli od mlekarne.

V Zadlogu nameravamo sezidati prepotrebno šolsko poslopje. Na razpolago je že skoraj ves denar, nakupljeno je apno, tudi prostor je že odbran. Mnogo se trudi g. občinski načelnik, da bi začeli graditi šolo še to pomlad in tudi ljudstvo je voljno po svojih močeh prispevati z vožnjo in delom. Upamo, da bo tudi merodajna šolska oblast odredila vse potrebno, da se z zidavo čimprej začne.

Tudi naša mladina stremi za napredkom. Veliko fantov in deklet je včlanjenih v Prosvetnem društvu v Črnavrhu. Vneto prebirajo knjige in časnike, zlasti veliko naročnikov ima »Goriška Straža«. Na ta način si širijo duševno obzorje. Poleg čitanja goje nekateri fantje in možje tudi godbo na pihala. Krožek šteje že 13 članov, ki se pridno vežbajo pod vodstvom neutrudne-

ga in jako nadarjenega, že priletne- ga moža Jožefa Šemrl. Godba je že večkrat javno nastopila, bodisi pri procesijah, bodisi pri društvenih prireditvah. Nadejamo se, da bo tudi pri letošnji velikonočni procesiji povečala slavnostno razpoloženje s svojim nastopom.

Spodnja Idrija.

Dne 31. marca t. l. je umrla v Spodnji Kanomlji štev. 1 Apolonija Rovtar, žena cerkvenega ključarja Franceta Rovtarja in mati g. Antona Rovtarja, kaplana v Št. Jerneju, na Dolenjskem. Bolehala je že dalje časa, zadnja štiri leta pa je bila sploh priklenjena le na postelj. Z vsoto potrpežljivostjo je prenašala ves čas težko in hudo bolezen. Blagi ženi večni mir in pokoj, preostanim pa naše iskreno sožalje!

Od 2. aprila zvečer do srede — šestega — zjutraj je vodil v Spodnji Idriji duhovne vaje za obe Marijini družbi in splošno za vse žensktvo g. misijonar Klančnik Mihael. Ob zaključku duhovnih vaj pa je ledinski g. župnik sprejel v Marijino družbo za dekleta šest deklet in dve ženi v Marijino družbo za žene. Dekleta in žene! Sledite tem še druge!

Livek.

K dopisu od 30. m. m. smo prejeli še sledeče pojasnilo:

V »Straži« od 30. m. m. je dopis, v katerem govori dopsinikar o nekem novem organistu in cerkvenem zboru ter pravi, da je v starem zboru le 6 pevcev. G. dopisnikar naj si prihodnjič, ko pride k sv. maši, sname črna očala in naj pevce še enkrat dobro prešteje. In, če morda ne zna šteti, mu pa jaz povem, da se vedno nahaja na koru 10 (deset) izurjenih pevcev, s katerimi se ne morejo niti od daleč meriti oni v novem zboru, v katerem je menda najstarejši g. novi organist, ki ima, kakor je zadnjič pisal, 18 let. In povem mu tudi, da se ni še izučil, ampak se bode šele moral izučiti pri g. Antonu Uršiču. Toliko v pojasnilo javnosti.

Otalež.

Poti in ceste so v našo vas še vedno zaprte. Kmetje in obrtniki se pritožujejo, prosijo, pa vse nič ne pomaga. Kaj misli županstvo — kaj pa g. podžupan? Saj se je za druge poti skrbelo, še celo drugam je hotel delat občinska dela. Naj bi na primer g. podžupan pogledal v kakšni nevarnosti so ljudje, ki morajo iz Masore na ta kraj po vrhve čez Idrijo na travnik. Tu so se že tudi pripetile nesreče. Kakšna škoda se dela ljudem na polju, ko je treba hoditi po njivah v takšnem vremenu, kakoršno je letos. V naši vasi smo dobili milico, naselili so se v prostorih Idrijske hranilnice, prej last g. Ambrožiča A. Sedaj jih je šest. Govori se, da bodo delali tudi vojašnico za orožnike. G. podžupanu bi še enkrat svetovali, da se za to, za kar je izvoljen, malo bolj zanima, saj je to tudi obljubil pri zadnjih občinskih volitvah.

Utrski vrh pri Šebreljah.

Draga »Goriška Straža«! Od nas še ni bilo nobenega dopisa v »Goriški Straži«, dasiravno nam je tako priljubljena ter jo imajo naročeno v vsaki hiši. Pred letom smo ustanovili mlekarno, ki dobro deluje, dasiravno so ji nekateri zavidežji obetali hitro propad. Sedaj smo ustanovili tudi bralno in izobraževalno društvo, ki ima namen naše fante in dekleta izobraziti. Marsikdo bi se čudil, kako so si mogli tukaj ustanoviti društvo, ko so vendar tako raztresene hiše po hribu. Toda naših neumornih članov in članic ne straši dolga pot do društvenega doma. Knjig imamo le malo za toliko število članov. Treba si jih bo še kaj preskrbeti.

Kred.

Nekaj časa smo proučevali ali bi ali ne bi. In slednjič smo se odločili, da začnemo. Vprašali bodete, kaj je tako pomembnega in važnega, da je bilo treba toliko ugibanja. Res pomembno in važno: zidamo namreč cerkev. Ne sicer popolnoma nove, a vendar skoro novo, ker od prejšnje ostane le malenkost, kot stolp in nekaj presbiterija. Stara cerkev sv. Miklavža je bila vsevpred tako revna in v slabem stanju, poleg tega še po vojni prizadeta, da se je bilo res treba odločiti, ker drugače bi bilo nevarno, da pride do katastrofe. Načrte za novo cerkev nam je izdelal iz prijaznosti g. inž. Vadnjal in sicer popolnoma brezplačno, za kar mu bodi izrečena tem potom zahvala krejske duhovnije. Financirana bo zidava cerkve poleg malenkostne vojne odškodnine večinoma iz prostovoljnih prispevkov krejskih faranov, bodisi v denarju, materijalu ali robotah. Vse to pa popolnoma prostovoljno, ne da bi se kdo silil. Težko, da bi se dalo izpeljati tako delo pod podobnimi pogoji kje drugod, posebno v teh težkih časih. Tu vlada pa res pravo navdušenje za lep in dostojen hram božji, in kar znači največ, ljudstvo se niti ne straši žrtev. Vsa čast krejskim faranom! — Delo v toliko napreduje, da imamo upanje spraviti novo cerkev pod streho do binkošti. Vsa dela vodi gradbeni odbor sestojec iz: cerkv. oskrbnika: Vinko Aljančič, vikar, Anton Skočir, Franc Terpin, ključarja in: Štefan Fratina, Ivan Čebokli, Ivan Skočir, Josip Pavlin in Franc Cenčič.

Sv. Lucija.

(Požar.) V četrtek, dne 7. t. m. zvečer je do tal pogorel stog posestnika Ivana Manfrede v Bači št. 55. Ko so vaščani opazili požar, je bila že vsaka pomoč izključena, ker je bilo celo poslopje v plamenih. V stogu se je nahajalo veliko poljskega orodja in tudi precej sena. Škoda se ceni na 5.000 lir, ki pa ni krita z nikakoli zavarovalnino. Kako je požar nastal se še ne ve; najbrže pa je ogenj podtaknila sova vlačna roka.

Oreh pri Cerknem.

Komaj je minilo polovico leta, od lanskega pridelka že imamo večino, ma vsi prazne shrambe, denarja pa ni, da bi si živež kupili. Dosedaj je bil glavni vir našega dohodka živinoreja in sadjereja. Sedaj pa sta oba ta stebra porušena. Sadjere smo včasih drago prodali. Iz slabega pa

smo si skuhal žganja, da je bilo za delavce in prodajo. Živina je imela nekaj boljše ceno. Ko si kaj prodal, si lahko kupil živež in obleke družini, in ob letu si s tem posle plačal. Kaj pa danes? Saj so teleta že iste cene ko makaroni. Ako bo tako šlo naprej, kmetijstvo mora propasti! Edino na kar se še naslanjamo je mlekarna. Bojimo se, da tudi ta ne bo mogla prenesti hudih časov.

Kakor drugod, tako se tudi pri nas dobi slabo seme. V naši frakciji imamo podlo osebo, ker nobena stvar ni varna pred njim. Vedno se zgublja v bogim ljudem iz mlinov moka in iz senikov seno itd. Čas bi bil da bi se ta škandal zaenkrat končal. Ako ne bo tega konec se obrnemo pa na oblast, ki bo o tem posredovala in napravila konec tem dogodkom.

Idrijske novice.**Cestne razmere.**

Cesta med Želinom in Idrijo se nič ne popravlja. Kakor so jo za silo popravili jeseni po znanih povodnih, taka je ostala do danes, v kolikor se ni tekom zadnjih mesecev že zopet poslabšala. Če le nekoliko dežuje, nastopi v gotovih krajih voda čez cesto. S tem je promet seveda zelo oviran in grozi takoj nevarnost popolnega zastoja. Ako še dostavimo, da so mostovi, ki so bili odnešeni, le zasilni, leseni in nudijo malo varnosti, potem si lahko napravite sliko o naših žalostnih cestnih razmerah.

Telefon.

Boj za telefonsko zvezo postaja že ogaben. Kolikokrat nam je bil že zagotovljen telefon od najmerodajnejših krogov, a mi čakamo še vedno brezuspešno na to tako potrebno prometno napravo. Že pred dvema letoma se je zglasilo 25 odjemalcev za telefon, dolgost potrebne napeljave znaša 17 km, precej drog je že postavljenih, toda do telefonske zveze ne morejo priti. Skoro se nas loteva že mnenje, da gotovim krogom telefon v našem mestu nič ne diši.

Književnost in umetnost.**»Čolnič«.**

Izšla je velikonočna številka. Kdo bi je ne bil vesel! In vendar smo s čudom prečitali objavo, da bo uprava prenehala izdajati »Čolnič«, ako za velikonoč vse vasi ne store svoje dolžnosti. Pozivljamo nujno vse zavedne fante in mladence, zlasti prijatelje naše krščan-

ske mladine, naj za praznike uvedejo povsod živahno agitacijo. Od vas zavisi usoda »Čolnič«!

Ivan Cankar: Zbrani spisi V. zv.

»Kralj na Betajnovi.« — »Na Klancu.« — »Črtice« iz leta 1902. Izdala in založila Nova založba v Ljubljani 1927. Uvod in opombe napisal Izidor Cankar. Str. XX 324.

Ivan Cankar se nam v tem petem zvezku svojih Zbranih spisov kaže v važnem trenutku svojega umetniškega razvoja. Drama »Kralj na Betajnovi«, s katero se zvezek začne, spada še v njegovo mlajšo dobo, ko se je pesnik živahno pečal z Nietzschejevo filozofijo, ter je idejno v zvezi z drugo izdajo »Erotike« in s »Knjigo za lahkomišelnice ljudi«, ki sta izšli v prejšnjih zvezkih Zbranih spisov. Tudi v »Kralju na Betajnovi« se še oznanjajo teoremi filozofije nadčloveka, a hkrati je drama, kot urednik v uvodu razkazuje, obracun z Nietzschejevo etiko in zaključek pesnikove mladostne dobe. Roman »Na Klancu« vodi čitatelja v novo dobo, v oni čas umetniškega ustvarjanja, ko se je Ivan Cankar naporno ukvarjal z našo narodno usodo, jo osvetljeval od vseh strani in neutrudno reševal problem naše narodne eksistence. Ta roman je hkrati spomenik, ki ga je Ivan Cankar postavil svoji materi — mučenici; po moji kompoziciji spada med najlepše popolnejša pesnikova dela.

Kakor dosednji zvezki je tudi ta tipografsko brezhiben in zelo ekonomičen. Knjiga se dobi v Novi za ložbi in v vseh knjigarnah ter stane v polusnje vezana 90, v polplatno vezana 70, broširana 55 Din.

»Marija v senci naših dni.«

Tako se kličejo nove prelepe smernice, ki jih je letos spisal goriški Slovenec Stanko Stanič.

Plačam najvišje cene za kože lisic, podlasic, kun, zajcev, mačk, veveric, jazbecov in

WALTER WINDSPACH - Gorica, Via Carducci 6

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica
CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Heymann, vsakodnevno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega suhna. Blago solidno! Cene zmerne!

kurat podgorski. Berejo se prav mično in prijetno. Dobivajo se v Katoliški knjigarni v Gorici za 8 lir v platno vezane.

Gostilno z vso opravo oddam takoj v najem. Obrnite se na: Fratelli Guadalupi, Corso Vitt. Em. III št. 54.

V najem oddam mesnico. Kje, pove uprava »Goriške Straže«.

Naznanjam slav. občinstvu, da sem otvoril lastno kotlarsko delavnico v Gorici, »Pri zvezdi« na starem trgu. — V zalogi imam izdelane kuhinjske kotle, škropilnice itd. Alojzij Leban, prej reditelj pri stari kotlarni.

Na prodaj je v Podmelcu malo posestvo obstoječe iz hiše, 2 vrtov, 2 njiv, travnika, senožeti in gozda. Natančna pojasnila se dobe v slaščičarni pri Sv. Luciji ob Soči.

Delavnica »Centrale« Gorica — Viale XXIV Maggio št. 2. — Velika delavnica za moto-cikle in bicikle.

V bližini mesta je na prodaj eno nadstropna hiša z 8 prostori in dobro idočo gostilno ter zemljiščem. Cena ugodna. Naslov pove uprava »Goriške Straže«.

ACQUA DELL'ALABARDA

proti izpadanju las.

Vsebuje kinin in je vsled tega posebno priporočljiva proti prehladu in za ojačenje korenin. Steklenica po 6 lir — se dobiva v lekarni Castellonovich, lastnik F. Bollafio, Trst, Via Giuliani 42. — V Gorici, Via Carducci 9 pri Fiegel.

krto v.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica
CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Heymann, vsakodnevno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega suhna. Blago solidno! Cene zmerne!

Maurice Leblanc:

Skrivnostno oko.

(Doživljaji Arsena Lupina.)

»Na pomoč! Morilci!« tuli in se umakne nazaj.

»To je Leonard, sluga,« zavpije Gilbert.

»Če bo tulil, mu posvetim,« sikne Vaucheray.

»Mir boš dal, Vaucheray, si razumel,« zagrmil Lupin in plane za slugom.

Hiti skozi jedilnico, kjer je še stala na mizi svetilka poleg krožnika in steklenice. V sosednji sobi opazi Leonarda, ki se zamaš trudi, da bi odprl okno.

»Ne gani se, strahopetec! Ne počenjaj neumnosti! Ah, tepec!«

Brž se je vrgel na tla, ko je ugledal, da je Leonard dvignil roko. Trije strelji zablisnejo, nato se sluga opoteče na tla, ker ga je Lupin razorožil in stisnil za grlo.

»Tepec,« mrmra, skoraj bi me bil... Vaucheray, zveži mi tega olikanca.«

Z žepno svetilko je posvetil slugi v obraz in zamrmral:

»Lep ni, ta gospod. Bržkone ni

maš čiste vesti, Leonard; sicer pa, če hoče biti človek sluga poslanca Daubreua...«

»Si gotov, Vaucheray? Ne bi se rad tu za večno mudil.«

»Brez strahu, mojster,« odvrne Gilbert.

»Ah! Saj res... in strelji? Misliš, da jih ni bilo moč slišati?«

»Izključeno.«

»Vseeno! Silo imamo. Vaucheray, vzemi svetilko in gor!«

Zgrabil je Gilberta za roko in ga odvedel v prvo nadstropje.

»Tepec! Tako si se poučil? Nisem imel prav, da ti nisem zaupal?«

»I, seveda, mojster, vendar nisem mogel vedeti, da bo načrt spremenil in se vrnil k večerji.«

»Vse je treba vedeti, če imaš čast, da pri ljudeh vdiraš.«

Pogled na pohištvo v prvem nadstropju je Lupina pomiril. Lotil se je preštevanja kosov kot večak v dragocenih predmetih.

»Za vraga! Malo, a izbrano. Ta ljudski zastopnik ima okus... Štirje naslanjači od Anbissona... pisal na miza, stavim da od Ferrier-Fontaine, stenske svetilke... kratko, kar celo premoženje.«

Gilbert in Vaucheray sta se na

Lupinov ukaz lotila odnašati večje kose. Čez pol ure je bil prvi čoln že naložen. Grogard in Le Ballu sta bila določena, da odveslata in naložita avto.

Lupin je nadzoroval čoln. Ko se je vrnil v hišo in šel po podu, se mu je zdelo, da sliši iz oblačilnice besede. Gre tja, toda Leonard je sam, leži na trebuhu z rokama zvezanima na hrbtu.

»Premišljaš, a, najzvestejši vseh slug? Ne gani se. Bo kmalu konec. Če bi pa glasen postajal, bomo prisiljeni napeti drugačne strune...«

Ko je stopil iz sobe, je spet zaslišal isto mrmranje; prisluhne. Brez dvoma je prihajalo iz oblačilnice; prav razločno je razumel besede, ki jih je govoril zagrljen glas:

»Pomoč... Morilci!... Pomoč... Umorijo me!... Pokličite komisarja!«

»Popolnoma blazen je poba,« zabunda Lupin. »Ob devetih zvečer nadlegovati policijo, to je vendar brezobzirno!«

Zopet se spravi na delo, toda trajalo je dalje časa kot si je mislil; po omarah so našli dragocene vezave, ki jih že iz olike niso hoteli pustiti. Vaucheray in Gilbert

sta pa z nepojmljivo natančnostjo preiskavala kote. Končno je zgubil potrpežljivost.

»Dovolj,« reče. »Zastran par stari ne bomo cele zadeve polomili in pustili avto čakati. Jaz se odpeljem.«

Bili so že na bregu in Lupin je že stopal po stopnicah k vodi; tedaj ga Gilbert zadrži.

»Poslušajte, mojster, moram še enkrat nazaj... pet minut, več ne bo trajalo.«

»Pa zakaj, zlomka?«

»To je nekaj prav posebnega... Govorilo se je o neki dragoceni skrinjici z relikvijami...«

»No, in?«

»Tega ne smemo pustiti. Jaz menim, da je v oblačilnici... Tu je stena v omari z veliko ključavnico. Razumete, tega ne smemo pustiti...«

Med tem se je že vrnil k terasi, Vaucheray se splazi za njim.

»Deset minut... pa nič več!« vpije Lupin za njima. »Čez deset minut se poslovim.«

Deset minut je že preteklo in še čaka.

Pogleda na uro:

»Četr čez devet... to je pre-neumno!« (Dalje.)